

NAŠA MOČ

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4'—
pololetna . . . „ 2'—
četrtletna . . . „ 1'—
Posamezna št. „ 0'10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Štev. 46.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1913.

Leto VIII.

Volitve v kranjski deželni zbor.

Ljubljana, 14. oktobra 1913.

V zadnji seji kranjskega deželnega zbora je deželni glavar dr. Ivan Šusteršič naznanil, da se kranjski deželni zbor razpusti. V nedeljo dne 12. oktobra 1913 je že objavila uradna »Wiener Zeitung« patent, o katerem cesar Franc Jožef I. razpušča deželni zbor vojvodine Kranjske in ukazuje vladi, da naj nove volitve razpiše.

Volitve je vlada razpisala 13. oktobra 1913. Splošna kurija bo volila 1. decembra, kmečke občine bodo volile 9. decembra, mesta in trgi, kakor tudi trgovska in obrtniška zbornica 16. decembra, veleposestvo pa bo volilo 22. dec.

Rdečkarija in liberalci bodo skupno nastopili proti S. L. S.; kateri pripada tudi slovensko krščansko socialno organizirano delavstvo. Na popirju bo volilen boj hud, ker toliko laži in klevet liberalci in socialni demokrati še nikdar niso nagromadili kolikor so jih zdaj. A ker ima vsaka laž kratke noge, vse laži in izmišljotine rdečkarij in liberalcem ne bodo pomagale. Tepeni in poraženi in osramočeni bodo po volitvah zlezli v svoje luknje nazaj. K temu bo tudi prapomoglo z vso silo slovensko krščansko socialno delavstvo. Vsi kranjski somišljeniki in somišljenice slovenske kršč. delavske organizacije pričnite takoj odločno z agitacijo od moza do moza. Gre za to, da bodo liberalci in njih rdeči podrepaniki na kranjskem ob teh volitvah tako tepeni, kakor še nikdar niso bili.

Vsi in vse z vso silo v volilni boj!

× × ×

STRAŠEN PORAZ RDEČKARIJE NA DUNAJU.

Na Dunaju so ob zadnjih državno-zborskih volitvah, kakor znano, svobodomiselnici pomagali rdečkariji, da je malo ne vse mandate si osvojila. Kričali so rdečkariji, nikdar več krščanski socialci ne dobe nazaj, kar so na Dunaju izgubili, a kruto so se vrezali. Dne 14. oktobra so bile na Dunaju v Leopoldstadtu nadomestne volitve za državni zbor. Še ljubljanski rdečkariji so rekli: nihče drugi ne bo zmagal, kakor sodrug. A drugače se je zgodilo: Izvoljen je bil krščanski socialc dr. Mataja z 9051 glasovi, rdeči Eldersch je pa pogorel z 8455 glasovi! Ej, rdeča barka se potaplja; pa se hočejo slovenski rdeči revčki in revice usajati! Saj gre rdečkarija celo na Dunaju nazaj!

Rešitev na morju.

(Konec.)

»Da, res je. Po vsem bo prav za vas,« zatrdi mornar.

»Mi nimamo kaj ugodnosti za popotnike,« pravi kapitan in nalahno pokaslja. »Če pa ste z malim zadovoljni, vam postrežemo, kolikor je mogoče.«

»To bo izborno,« zakliče deklica vsa srečna.

Zajtrkovala je s kapitanom in ga je tako prijazno zabavala, da je trajal zajtrk pol ure dlje, nego po navadi. Nato sta šla na krov in kapitan je jel svoji ljubki spremljevalki razlagati skrivnosti mornarstva tako spretno, da sta si bila še preden je minulo jutro, izborna prijatelja. Zvečer je galantno prepustil svoje ponočno bivališče popotnici in se je vsilil sam v mornarjevo kabino, kar je bilo zelo neugodno mlademu možu.

Računali so, da pridejo v treh dneh v Wastchurch. Tretje jutro, ko se prikažeta kapitan in njegova zala spremljevalka po zajtrku na krovu, pozove mornar svojega strica nazaj v kabino na tako resen način, da kapitan takoj popusti Miss Newton in gre z njim doli.

»Pravzaprav to ni moja reč,« pravi mornar. »Toda ne vem, kaj poreče vaša žena k temu. Zdaj, ko imate novo stanovanje v Wastchurchu, vas bo vedno

Vera in socialna demokracija!

(P. M. H.)

Večkrat ima človek, ko občuje s sociji, priliko slišati besede: »Ali meni, da mi, kar nas je organiziranih socialdemokratov, ne verujemo v Boga? Kako si vendar naiven? Ali me ne vidiš, da hodim v cerkev? In tako dalje...»

Tako delavec-sodrug! Ako bi ne pogledali malo globokoje v načela socialne demokracije, bi res lahko prišli do mnenja, da časopisi, kateri ljudstvo svare pred socialdemokracijo kot brezversko organizacijo, res samo obrekujejo in sumničijo! Kaj je torej resnica na tem? Ali je stranka socialdemokratov res brezverna? Ali je, ali more biti človek, ki se v verskem oziru drži načel socialdemokracije, še katoliški kristjan?

Na to odgovorim z odločnim ne! Socialni demokrat, ki prisega na to, kar uče in trdijo posamezni voditelji socialdemokracije o veri in o Bogu, ne more biti več katoliški kristjan! Zakaj ne? Zato, ker socialdemokracija, oziroma njeni zastopniki taje vsako nad tvarino vzvišeno duhovno bitje, taje, da odkrito govorimo, Boga.

Vzemimo v roke »Dietzen, vera socialdemokracije.« Odprimo stran 28 in kaj beremo? Besede: »Naš duh je najvišje bitje. Pa nikar se ne bojte, nadaljuje, to najvišje bitje ni nobeno versko božanstvo...« Torej naš duh je po mnenju tega »učenjaka« najvišje bitje! Najvišje bitje je pa Bog. In ta bog naj bi bil naš duh!

Slično nadaljuje na strani 37: Duh, (naš duh namreč), ni noben strah in noben duh božji. Idealisti in materialisti se v tem strinjajo... Ta duh prebiva v človeški glavi in ni nič drugega, kakor abstraktni pojem, neko kolektivno ime za v glavi podeče se misli!»

Tako si predstavlja Dietzen sodrug svojega boga?!

Poglejmo še Sterna sodruga-veleučenjaka, kaj on misli o Bogu! Pri razmotrivanju o »veri bodočnosti« je zapisal na strani 23 sledeče besede: »Razven snovi, materije ne obstoja nobeno bitje. In ta snov, ta materija je večna, nesmrtna, brez začetka in brez konca. kakor razprostriranje v prostoru, tako spada tudi misel (duh) k bistvu snovi. Snovi si brez duha niti misliti ne moremo!«

Kaj govore te besede? Kaj drugega, kakor: Ni duha, ki bi bil ustvarjen in ki bi se ločil od snovi. Še manj pa je mogoč duh, ki bi bil neustvarjen, to je

čakala na obrežju, da vas sprejme.«

Kapitanu se sklone glava.

»Na to sem pozabil, Jak,« odvrne počasi.

»Dobro, mislim sem si ravno, naj vas spomnim,« pravi nečak v skrbeh. »Poznate jo, kakšna je. Bodi že karkoli, jaz ne mislim, da bi požrla povest o popotnici.«

Kapitan ga preplašen pogleda.

»Tudi jaz tako mislim,« pritrđi slabotno.

»Zdelo se mi je, da je nekoliko ljubosumna po tisti mali zgodbi na Lidgettovem obrežju,« prisavi drugi, sklicevaje se na neko prejšnjo zakonsko zmedo, ki je v nji kapitan igral zelo slabo viogo.

»Kaj naj storim, Jak?« vpraša skrbno stric.

»Ne vem,« odvrne mornar. »Proizkusite! Zdaj ostane samo en ali dva dni doma.«

»Jaz bi rad kako drugo pot iztuh-tal,« pravi kapitan. »Meni se zato ni treba jeziti; in pomisli poleg tega, kako bi bilo za deklico strašno, ko bi Marta na obrežju naredila kak škandal.«

»Saj mislim na to,« odvrne mornar. »Res bi bilo to strahovito. Sramota in škoda, morebiti.«

Preplašeni kapitan je iskal sape.

»Nekateri ljudje drže v takih slučajih z babami,« pristavi resno njegov nečak.

večen. Ali z drugimi besedami: Boga v smislu krščanstva!

Tako vero uče voditelji socialdemokracije.

In načela te »brez vere« hočejo vpe-ljati v vse javno in privatno življenje, s temi pogubonosnimi »resnicami« pre-kvasiti krščansko naziranje, in je spod-riniti in nadomestiti! Glej njihove od-redbe tičočee se »države bodočnosti,« natančneje si ogledj njihove nazore o šoli, zakonu, sodniji, o cerkvi, veri, postavo-daji, pa mi boš pritrđil, da vse te od-redbe, vsi ti nazori slone na podlagi: »Ni Boga!«

Jasno dovolj, da katoliški krist-jan ne sme in ne more podpirati te-ženj take stranke, da katoliški kristjan-sodrug, bije sam sebi v obraz, da kato-liški kristjan, ki veruje v Boga, ne mo-re biti član socialdemokracije, koje za-stopniki taje Boga.

Nemškutarska socialna demokracija.

V štajerskem deželnem zboru so slovenski poslanci naše stranke s svojo odločnostjo Nemce prisilili, da so mo-rali Slovincem nekaj upravičenih za-htev izpolniti, ker bi bil sicer štajersko deželno upravo vrag vzela. Kdo pa zdaj najbolj nasprotuje, da bi Slovinci do-bili, kar jim gre? Najbolj nasprotujejo pravica Slovincem socialni demo-kratje. Znani višji priganjač štajerske rdečkarije Resel se je celo v štajer-skem deželnem zboru debelo zlagal in trdil, da v Žalcu ni Slovincov. Naš dični dr. Korošec mu je v veliko za-bavo zabrusil: Zemljepisje nezadostno. Vsi so se Reslu smejali!

Nastop rdečkarije v štajerskem de-želnem zboru nam kaže, kako da rdeč-karji Slovence sovražijo, da še hujše sovražijo, kot druge nemške in nem-škutarske stranke. In ta sodrga, ta rdeča narodnoizdajalska svojat, te laž-njive lakajske nemškutarske opice si upajo še trditi, da so vsem narodom pravične.

Tej rdeči svojati, ki Slovence tako strupeno sovraži, bi ne smel pripadati niti eden slovenski delavec, ne ena slovenska delavka! Hujših nemškutar-jev ni, kakor so socialni demokratje.

Rdeči podrepaniki liberalcev.

Zadnje čase sem opažamo, da se so-cialni demoratje pri nas vedno bolj približujejo liberalcem. Ne samo to.

»Za božjo voljo, Jak, spomni se česa,« pravi kapitan. »Če se boš, ne bo zastoj,« konča obupljivo.

Mornar napolni pipo in globoko premišlja ta slučaj. Kapitan koraka gori in doli po kabini.

»No, Jak,« povrpaša, ko je mornar molčal najmanj že deset minut.

»Težka reč je,« pravi oni počasi.

»Edina reč, ki se je morem domisliti, je ta, da jaz rečem, da jo nameravam vzeti in da sva jo vzela s seboj zato, da jo predstaviva vaši ženi. Kako se vam zdi?«

»Ali bo pa zadovoljna s tem,« vpraša kapitan.

»Morda bo,« odvrne mornar. »Hva-ležna vam je za potovanje in zanjo je prav, da se reši, da ne pride v kako sit-nost.«

»In kaj potlej?« vpraša kapitan.

»Potem bo reč še bolj zamotana.«

»Kaj potlej, prepustite meni,« od-vrne mornar. »Naredil bom, da bo vse prav. Zdaj ni druge poti. Najboljše je, da ji to takoj pojasnimo.«

Gre na krov in za pol ure se vrne v kabino z Miss Newton. Kapitan vsta-ne v strahu, ko vstopita.

»Vse je v redu,« zakliče mornar. Uredila sva. Ona natančno vidi težavo in se ne ustavlja, da postane moja mla-da žena, da vam pomaga. Sklenite na-ma torej roki in blagoslovite naju.«

Stala sta pred njim v smehu; in

Vsak dan nam pove rdeča »Zarja«, da naša salonska rdečkarija in njej Etbin Kristan na čelu ponavljajo le to in le to, kar prejšnji dan »Slovenski Narod« proti naši stranki načveka. Osebitno se je to pokazalo ob zasedanju kranjskega deželnega zbora. Etbin Kristan, šefredakter »Zarje« in feldmaršal jugoslo-vanske rdečkarije itak nikdar pravi so-cialni demokrat bil ni, marveč on je mali meščan, ki si je nadal rdečo kra-vato pred svoj frak, ker liberalci pred leti zanj marali niso. Zdaj ga liberalci vlečejo, razni Tavčarji in Trillerji mu včasih stisnejo roko, to se pa »mehki, pesniški duši Etbinovi tako dobro zdi, da dere čez drn in strn za liberalci. Dr. Krek in dr. Lampe sta v kranjskem deželnem zboru jasno povedala, da se ne more pričakovati od liberalnih po-rotnikov, da bi kedaj »Narod« obsodili. Sicer smo že tudi v rdečih listih drugod čitali, da sedanje porote ne vstrežajo svojemu namenu, osebitno v političnih pravadah, ampak ker liberalci porotnike zagovarjajo, je tudi »Zarja« pricapljala, pa dajala liberalcem prav. Ne vemo, če je bil tisti dan starosta slovenskih rdečkarjev Miha Čobal zadovoljen, ko je »Zarjo« prečital. Ni izključeno, da jo je jezno treščil ob tla ali pa v štedil-nik. Liberalni cunjarski »Narod« je očital, in to še ni ravno dolgo, Mihi Čobalu nepoštenosti! Čobal je tožil. »Narod« v tej razpravi ni niti od daleč poizkusil dokazati, kar je prej o Čo-balu pisal, samo izgovarjali so se na čenče, ki jih je povsod veliko. Mislite li, da je bil »Narod« izpoznan, da je kriv? Kaj še, porotniki so »Narod« kar enostavno oprostili, Miha Čobal je bil pa obsojen, da je moral stroške nositi, »ker je med 36 porotniki le 8 liberal-cev.«

Glasi

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

TOBAČNE DELAVKE IN DELAVCI!

V sredo bo takoj po končanem tvorniškem delu pri »Kričonu« razgo-vor o zavetišču za dojenčke. Prosimo, da pridete k velevažnemu razgovoru! Odbori naših strokovnih organizacij žele, da to velevažno vprašanje delav-stvo prouči!

ŠIŠKA LJUBLJANI PRIKLOPLJENA.

Kranjski deželni zbor je sklenil dne 10. oktobra 1913, da naj se mestu Ljubljani priklopi Sopdnja Šiška. Ko se je

kapitan se prilagodi, sklene jima roki in izpregovori vesel blagoslov. Nato v izbranih besedah izrazi svojo hvalež-nost, zagotavljač Miss Newton svoje stanovitve volje povrniti ji dobroto, ki mu jo hoče izkazati.

»Fina deklica, kaj ne stric?« pravi mornar, navidezno šaljivo, ko preneha kapitan.

»Sijajna,« odvrne gorko kapitan.

Mornar prime svojo »zaročenko« krog pasa in se ljubko pokloni začude-nemu stricu.

»Alo,« zakliče kapitan s strogim glasom.

»Srečen bo tisti, kateri jo dobi, kaj ne?« reče v smehu mornar.

»Res srečen,« pritrđi kapitan.

»Potlej je vse prav,« pravi mornar, oddihnivši se, »ker jaz sem nekaj ču-dovitega odkril.«

»Kaj?« vpraša burno kapitan.

»No, odkril sem, da naju je ona ukanila,« odvrne oni.

»Ej,« pravi iznenadeni kapitan. Ukanila?«

»Res je,« zatrđi mornar. »Dala na-ju je.«

»Kaj misliš?« vpraša stric.

»Povedala mi je,« zine mornar, da se nikakor ne imenuje Newton.«

Kapitan svitlo pogleduje zdaj nje-ga, zdaj njo.

»Kdo pa je potlej?« vpraša ne-dolžno.

o tem sklepalo in razpravljalo, se je nekaj opazilo, kar kaže nazadnjaštvo takozvane slovenske narodno-napredne stranke v jako čudni luči. Liberalci, predvsem ljubljanski župan dr. Iv. Tavčar, se je z vsemi štirimi branil, da naj bi se Šiška priklopila Ljubljani. Jamral je, da če se Šiška pridruži Ljubljani, bodo samo novi kanali v Šiški stali 600 tisoč kron, za izpopolnitev vodovoda se bo moralo šteti 138.000, za razsvetljavo pa do 110.000 kron. Ljubljanski župan dr. Tavčar je sicer dober zabavljaj, prvi je bil na Slovenskem, ki je pisal proti katoličanstvu najgrše stvari v tistem svojem pamfletu »4000«, a 10. oktobra 1913 je v deželnem zboru pokazal, da zna sicer dobro zabavljati, a njegov kveder je že tak, da čisto nič ne umeva nalog, ki jih stavi naša sedanja doba na župana, če tudi le malomestne Ljubljane. Stremljenje vsakega mesta je, da se razširja. Če nastanejo izven mesta v neposredni bližini velike naselbine, gleda vsak moderni župan na to, da se prej ko mogoče mestu pridružio. Prejšnji župan Ivan Hribar je to le bolje umeval, dasi ni bil tak ženij v zabavljanju na papirju, kakršen je dr. Tavčar, in zato je že pred leti v občinskem svetu napovedal, da se mora tudi Šiška čimprej tem bolje združiti z Ljubljano. Dr. Tavčar si pa predstavlja upravo mesta tako, kakor upravo kake večje vasi in če bo dr. Tavčar še dolgo Ljubljani županoval, se res kmalu izpremeni še v navadno vas, ki ji itak vedno bolj podobna postaja. Temu se ne čudimo. Dr. Tavčarjev ideal Ljubljane je njegov pamflet »4000« in ga misli izpeljati. Načrtoma dela ta mož, ki nima časa, da bi mislil na moderno Ljubljano, marveč ga preganjajo ponoči in podnevi misijonarji, ki jih je te dni v umazanem svojem »Narodu« nažgal z zašepanimi misijonarji, seveda le v svoji veliki hvaležnosti do duhovščine, ker je dva svoja sorodnika fajmoštra podedoval. Narodno-napredna stranka v Ljubljani je predvsem odvisna od uradništva. Dr. Tavčar mora imeti pač o svojih vernih backih zelo čudne pojme, ker se upa nasprotovati prikloplitvi Šiške Ljubljani, dasi dobro zna, da čimveč prebivalcev kako mesto šteje, tem večje so tudi aktivitetne doklade uradništva. Mi tobačni delavci in delavke smo S. L. S. res zelo hvaležni, ker je Ljubljani Šiško priklopila, in trdno pričakujemo, da se deželna vlada temu sklepu pridruži in da se kmalu razglasi priklopitev Šiške Ljubljani, da bo tako c. kr. tobačna režija prisiljena uvrstiti našo tvornico v višji plačilni razred. Sploh je pa Šiška že danes dejansko le predmetje Ljubljane in ni več kraj zase. V Šiški biva mestno prebivalstvo. A ta občina sama le ne more izvesti stvari, ki so za zdravje občane neobhodno potrebne. Tako, kakor se Tavčar upira proti prikloplitvi Šiške Ljubljani, se izgovarjajo otroci, kadar kake neumnosti napravijo. Ali se morajo kanali kar čez noč graditi? Ali ne bosta prinašali občini plinarna in elektrarna v Šiški dohodkov? Ali ni že v Šiški zgrajen vodovod? Nekaj je mogoče, ali je dr. Tavčar res tako zagaman, da ne ve, kako neobhodno in koristno da je za Ljubljano, če se ji Šiška pridruži, ali se pa temu samo iz gorenjske trme upira, ker ga jezi, da je naša stranka to izprožila, zdaj pa nagaja, ker je slabič preslaboten, da bi se mogel upirati. —

»Korbet se imenuje,« se odreže mornar.

Ne da bi bil trenil, gleda kapitanu v okamenele oči in počasi si baše pipo, med tem ko se njegov stric junaško vojskuje za sapo.

»To je pa preveč,« se pokrega kapitan, ko je prišel nekoliko k moči. »Šram me je zate, Jak. Ne bi bil verjel, da si kaj takega zmožen.«

»Ne vem, kaj mislite,« odgovori mornar ošabno.

»Ne igray se tako z menoj!« zakliče kapitan. »Povedal sem vam že oni dan, da tega nečem in nečem. Prišla je na barko kot potnica in kot potnica bo izstopila.«

»Prav,« pravi mornar brezbrizno. »Midva sva vam samo hotela pomagati. Šaljiva stran pri tem je pa ta, da jo resno spomin zalušča. Popolnoma je pozabila, kako je bilo tisto noč, ko je prišla na barko in ima stalno misel, da ji je nekdo ponudil svojo ljubezen in jo pregovoril, naj gre z njim. Potemtakem če nisem bil jaz, ste morali biti vi.«

Kapitan, sopajoč jeze, je izprevidel vso grozo tega položaja.

»Uboga teta Marta,« pravi mornar sočutno. »Kakšna bo? Menda je bila vedno nekoliko ljubosumna. In zdaj bo gotovo vsa iz sebe,« završi in vzdihne. Izmučen pade stric brez moči na stol.

Tobačno delavstvo le želi, da se Šiška zelo kmalu Ljubljani priklopi.

Za združitev Šiške z Ljubljano. Podporno društvo delavcev in delavk c. kr. tobačne tvornice in Avstrijska kršćanska tobačna delavska zveza, skupina Ljubljana, sta vložili na deželnega predsednika kranjskega, ekscelencije Božidarja barona Schwarza prošnjo, da naj deželna vlada pospeši združitev Šiške z Ljubljano v smislu sklepa deželne zbornice vovodine Kranjske.

Sijajno obiskanih shod tobačnega delavstva je zboroval minulo sredo pri Vajzerju. Poročala sta na njem poslanec Gostinčar in Moškerc.

Vatikan brez alkoholnih pijač. Sv. oče Pij X. že dalj časa ne pokusi nobene vina in sploh nobene alkoholne pijače. Zvedel pa je, da so v vatikanske kleti polne najfinejših butilk, ki jih ljudje s celega sveta pošiljajo v dar sv. očetu. Pij X. je nato velel vse kleti popolnoma izprazniti in vso zalogo vin in drugih alkoholnih pijač razdeliti revežem, bolnišnicam, samostanom, bolnim starim duhovnikom itd., tako da v Vatikanu ni ostala niti kaplja. Tudi nihče iz Vatikana ni dobil ničesar od tega.

Žensko banko, zadrugo z omejeno zavezo, imajo v Berlinu. Članica lahko postane vsaka ženska v Nemčiji in nemških kolonijah, ako podpiše vsaj en delež po 100 mark, ki se lahko odplačuje v mesečnih obrokih po najmanj 5 mark. Za leto 1912 je banka svojim članicam izplačala 5odstotno dividendo. Članic ima sedaj nad 1000 in 1 milijon mark glavne v deležih in jamstvu. Ker je na Nemškem nad 9 milijonov žensk, ki se preživljajo z lastnim delom, je razvoj banke nedogleden.

Žene in zakonodaja. Hedvika Dohm, znana nemška pisateljica, piše v nekem svojem spisu (»Der Frauen Natur und Recht«) med drugim: Postave, ki so jih napravili moški, so čisti in nepotvorjeni izraz njihovega mišljenja o ženski, vse drugo je laž, prevara in fraza. Te postave podajajo močnejšemu najostrejša in najrezkejša orožja v roke proti slabjšemu in brezbrambnemu. Ernest Legouve, ki nikakor ni pristaš ženske emancipacije, vprašuje v enem svojih spisov: »Kateri razred med delavci je najbednejši? Ženske. Kdo zasluži 16 do 18 sousov za 12urno delo? Ženske. Na koga pada vsa teža nezakonskih otrok? Na ženske. Kdp nosi vso sramoto za prestopke, storjene iz strasti? Ženske.«

»Kaj mora mlado dekle pred zakonom vedeti?« Obširno in podrobno delo po povzetju 2 marki 40 fenigov. — Tak oglas je dal v številne velike dnevnike neki monakovski knjigar. Uspeh ni izostal: dobil je 25.000 naročil in razposlal radovednim naročnikom ravno toliko — kuharskih knjig. Ko je knjigarjeva zvižaja prišla na dan, so zavidni konkurenti proti njemu vložili tožbo, da mora gornji oglas opustiti. Tožba se teče, toženec se je pa pohvalil, da niti ena naročnica ni reklamirala.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Shod mizarjev v Ljubljani. V nedeljo dne 12. t. m. je priredila J. S. Z. shod za mizarje v Ljubljani v Roko-

»To je res črna novica,« zarenči.

»Prav nič,« odvrne ljubko mornar. »Midva ne moreva stati ob strani in gledati, kako derete naravnost v nesrečo najhujše vrste, da ne bi poizkusila, kar morava, da vam pomagava.«

»Čudim se, kako se drzneš pogledati mi v obraz,« zakriči onemoglo kapitan.

»In to je vsa zahvala, ki jo prejemanam za vašo rešitev,« pravi nečak z užaljenim glasom. Ali res že hočete, da se nič ne mešam v to reč? Samo če ostane pri tem, kar ste prej rekli, ne bo šuma. Teta Marta razume brž take reči. Jaz grem na krov.«

Z veliko slovesnostjo jo pomeri proti durim, toda stričev glas ga pokliče nazaj.

»Premagal si me, Jak,« zatrdi izmučeni kapitan. »Mislim, da bo že moralo tako biti.«

»Gotovo bo,« zakliče zmagoslavno mornar. »Poleg tega ste vi sami rekli, kako fina deklica je.«

»Nekoliko sem svojo misel od takrat izpremenil,« odvrne kapitan jezno.

Oba spravi proč in izvleče steklenico žganja, pa začne pokušati učinek njene vsebine. Za eno uro postavi steklenico v napačni zaboj in dvignivši se na krov častita srečnemu paru v besedah, prekipevajočih ljubezni in spoštovanja.

delskem domu. Kljub znanemu rdečemu pritisku se je shoda 22 ljubljanskih mizarjev udeležilo. Na shodu je poročal Mejač. Mizarjev je že zdaj v Ljubljani in v okolici veliko v J. S. Z. organiziranih, več kakor se to rdečkariji sanja. Mizarji kot zelo inteligentni delavci znajo, da bi se morali socialni demokrati zanimati za delavca, ne pa za to, da rdečkarski general Etbin Kristan rešuje potapljačo se barko preperere liberalne slame. Storili bomo vse, da organiziramo večino slovenskih mizarjev v J. S. Z., ker je škoda grošev, ki jih morajo v rdeči strokovni organizaciji slovenski mizarji pošiljati rdečim judom na Dunaju, ki Slovence zaničujejo, dasi se slovenskih krvavo zasluženih grošev čisto nič ne branijo.

Shodi Jugoslovanske Strokovne Zveze. Minulo nedeljo je priredila J. S. Z. shode v Kranju (poročala prof. Marinko in Moškerc), na Črnučah (poročal Mejač) in Ježici (poroč. Gostinčar). Vsi shodi so bili dobro obiskani.

Jugoslovanska Strokovna Zveza. Iz Gorij: Dne 12. t. m. smo imeli v zvezi z odborovo sejo tudi dobro obiskan shod, ki nam je pri njem dr. Krek v daljšem govoru raztolmačil delo dežel. in drž. zbora z ozirom na delavce.

Skupina Litijska. V našem društvu je živahno življenje. Vsako sredo zvečer je zanimivo predavanje. Po agilnosti se najbolj odlikujeta g. župan Bric in g. kaplan Filepič. Prvi nam osvetljuje naše politično ozadje in riše javno življenje; g. kaplan pa izbira znanstvena in časovna vprašanja in jih razglablja v duhovitem modroslovnem smislu. Posebno zanimiva je bila zopet sredo, dne 8. t. m. Gospod kaplan je izbral za predmet zatiranje koroških Slovencev in navduševal navzoče k rodoljubju. Gospod župan pa je pokazal, odkod izhaja in kje je vir iskati temu sistematičnemu ponemčevanju. Udeležencev je sicer vsakokrat 40 do 50, a taka predavanja bi zaslužila stotine poslušalcev. Delavci in delavke, v zvezo torej! Zrojila bo tudi »Čebelica« za delavstvo, ki je zadnje čase dremala. Delavke se pripravljajo tudi na duhovito Sardenkovo igro »Skrivnostna zaroka«. Med njimi je nekaj prav izvrstnih igralnih talentov. — Zalostno je končala delavka v predilnici 22letna Alojzija Štih s Štajerskega. Dne 10. t. mes. je pila pri Fortuni do polnoči, ker je bila »calunga«. Tam se je sprla s svojim fantom Hrvatom in šla iskati rešitve pod vlak. Vlak ji je ob 1. uri ponoči strl glavo in odtrgal roko. Prepeljali so jo v Ljubljano, pa je že po poti izdihnila. Tako daleč pride mlada dekle, ki zapusti Boga in se oklene zapeljivcev. Delavke, ali vidite strašen opomin in zgled?

NEZGODNA ZAVAROVALNICA V TRSTU.

Kranjski deželni zbor je v svojem sedanjem zasedanju pozval vlado, da naj se za Kranjsko deželo ustanovi posebna nezgodna zavarovalnica. Ta predlog so stavili liberalci, ki so jih naši zastopniki v trgovski in obrtniški zbornici poučili, kako da bi bila ta stvar potrebna. Naš list se je z nezdavnimi razmerami v tržaški nezgodni zavarovalnici večkrat pečal. V tem zavodu neomejeno gospodari zvezana laška liberalnosocialnodemokratska klika in zato slovenskega delavca v zavodu postrani gledajo, kadar mu morejo kaj dati. Ob časih, ko se je ta zavod ustanovil, so Slovenci celo v tem zavodu večino imeli, a zvitih Lahov so znali takratne slovenske liberalce pretarantati, da so glasovali za tako izpremembo volilnega reda, ki zagotavlja Lahom večino v zavodu. Dolgo vrsto let se Slovenci v zvezi s Hrvati že borimo zato, da bi razmere v tem zavodu preobrnili, a dozdej vedno zaman; o tem dovolj. Dejstvo je, da v tem zavodu manjšina ni zastopana in da tudi vlada, ki imenuje nekaj zastopnikov, popolnoma prezira tako delodajalce kakor tudi delavce, ki so pristaši S. L. S. in tudi narodno-napredne stranke. V tem tiči velika krivica in skrajno preziranje slovenskega življa tudi po kranjski deželni vladi, ki vedno v ta zavod preskrbi imenovanje kranjskih nemškutarjev, tako da mi nismo čisto nič ne v načelstvu in tudi ne v velevažnem razsodišču zastopani.

Da te razmere niso zdrave, je očitno in prav je zato, da se dela na to, da se za Kranjsko ustanovi posebna nezgodna zavarovalnica, saj kot zasilno sredstvo, dasi tudi s tako zavarovalnico našim željam povsem nikakor ne bo ustrezno.

Zakaj ne? Odkar smo ustanovili Jugoslovansko Strokovno Zvezo, se je ona razvila v krepko organizacijo, ki ima tako na Kranjskem, kakor tudi na Primorskem, na Koroškem in na Štajerskem lepo število članov. Slovensko delavstvo je pa prideljeno na Kranjskem in na Pri-

morskem tržaški, na Koroškem in na Štajerskem pa nezgodni zavarovalnici v Gradcu. Kako da je to glede na pravno varstvo nerodno, si lahko vsak predstavlja. A to pa moramo pibiti, da so v graški nezgodni zavarovalnici veliko bolj pravični nasproti slovenskemu delavstvu, kakor pa je laškorderča sodrga v Trstu in da iz delavstva tako hudih pritožb proti nezgodni zavarovalnici v Gradcu ni, kakršnih je grozno veliko proti nezgodni zavarovalnici v Trstu.

Mi moremo stremeti v sedanjih razmerah na tole:

1. **Naša državnozborna delegacija mora pritisniti z vso silo na to, da ne bo kranjska deželna vlada v tržaško nezgodno zavarovalnico imenovala menuda na ukaz kranjskega nemškega volksrata samih nemškutarjev. V razsodišču vsaj bi morali biti mi tudi zastopani.**

2. **Z vso silo delati na to, da se za Kranjsko ustanovi poseben nezgodni zavod.**

3. Če in ko se kranjski nezgodni zavod ustanovi, naj se mu priklopijo tudi ostale pokrajine, kjer prebivajo Jugoslovani. Z vztrajnostjo, s pametjo in z doslednostjo to ni nemogoče, osobito ker veje zdaj proti laški iredentni celo v tržaški namestniški palači oster veter.

Koristi slovenskega delavstva, to kar navajamo, zahtevajo!

Veleposestva tudi delavstvu škodujejo.

Nikjer na svetu ni provzročil liberalizem toliko ogromne škode, kolikor jo je na Angleškem povzročil. Temeljno in glavno načelo neomejene svobode na gospodarskem polju se ni nikjer tako dosledno izvedlo, kakor na Angleškem. Nauki mančesterske gospodarske liberalne šole so najdoslednejše na Angleškem izpeljati. Popolnoma so bogataši, ki so gradili tvornice, izpraznili kmečko deželo in kmete tekomo desetletij izvabili v tvornice, za boro odkodnino pokupili njih zemljišče. Angleški kmet je bežal deloma v Severno Ameriko, deloma v tvornice, na deželi ni bilo več kmetij, marveč le veleposestniki so zemljo izrabljali. Ker je o poginu kmečkega stanu Sovran (dr. J. Krek) obširno študijo že v Črnih bukvah kmečkega stanu objavil in ker je isti sociolog o tem tudi v Socializmu obravnaval, zato sodimo, da je zgodovina propada kmečkega stanu na Angleškem tudi našim bralcem znana.

Beg z dežele in divjanje kmečkega prebivalstva v mesta, v fabrike, v rudnike in čez morje se zdaj pojavlja pri nas. S strahom gledajo naši državniki na to gibanje, ki se je pa že pred stoletji izvedlo na Angleškem v hušji meri kakor se zdaj tu dogaja. Nič novega na svetu, samo s tem razločkom, da še pri nas lahko vse to preprečimo, če bi v gospodarskem oziru ne bili naši vodilni državniki, ki bi lahko to izvedli, največji nevedneži celega sveta, ki niti še niso mogli uveljaviti prepotrebne postave o varstvu izseljencev, kaj li še, da bi se bavili z rešitvijo perečih in težavnih socialnih vprašanj!

Angleški vodilni državniki so se zdaj pričeli prav resno pečati, kako naj bi ne rešili malega kmečkega stanu, ki ga na Angleškem več ni, marveč, kako da bi se zopet na Angleškem obnovil mali kmečki stan. Veleposestnikom, praviim lastnikom vsega polja, travnikov in gozdov na Angleškem, je sedanja vlada napovedala boj. Otvoril ga je kancler državne zakladnice Lloyd George na shodu v Beafordu z govorom. V Angliji se namreč ne vlada za zeleno mizo in hodijo vedno na shode poročat svojim volilcem ne le navadni poslanci, marveč tudi voditelji strank in ni nič redkega, da tudi ministri na shodih nastopajo. Pri nas v preljudbi Avstriji je seveda drugače. Ministri in gospodje, ki splezajo en klin višje na politični lestvi pri nas, ne hodijo več na shode, na Angleškem se politizira in dela velika politika na shodih, javno, pri nas še nismo tako daleč in se dela velika politika za pisalnimi mizami, v salonih za zastori. Zato pa imajo angleži svobodo in ustavno življenje že stoletja, naša ustava je pa še tako hudo mlada...

Nič se zato ne smemo čuditi, da je angleška vlada po svojem ministru na shodu otvorila proti veleposestvu boj. Lloyd George je rekel, da je vprašanje homerule (samostojna Irska) rešeno in da se bo lahko z dobro voljo popolnoma izvedlo. Vlada želi, da reši ljudstvo iz bede, o kateri se zdaj nahaja. Napočil je čas, da se nastopi proti

Strašno slabo se godi delavcem in delavkam, ki delajo na veleposestvih bogatih lordov, pri angleških graščakih. Ti reveži morajo veliko delati, postopa se ž njimi grdo, stanujejo slabo. Vele-

posestvo tvori največji monopol na Angleškem, ki je najmanj nadziran. Večino zemljišč na Angleškem je v rokah le malo ljudi, ki so izpremenili deželo v puščavo in jo v tem stanju vzdržujejo (zato, da se z lovi zabavajo) in ki so tudi postavno upravičeni, da ostane dežela v tem stanju. Niti sovražnik bi dežele tako ne opustošil, kakor so to graščaki storili.

Neobhodno potrebno je in o tem cela Evropa soglaša, da biva na domači grudi krepak in številni kmečki stan, ker drugače se država ne more braniti. Na Angleškem se pa zemlja najslabše obdeluje. Nizke plače, ki jih plačujejo graščaki, povzročajo, da padajo tudi plače delavstvu v industriji.

Veleposestvo se mora izpremeniti. Postopa naj se z njim odločno, temeljito in drastično. Položaj se mora popolnoma izpremeniti.

Angleži hočejo torej zopet obnoviti mali kmečki stan, ki ga pri nas, hvala Bogu, še imamo!

Skrb za zdrava stanovanja.

Poročal pri soc. ustavnem odseku kat. shoda dr. Adlešič.

Človek preživi v svojem stanovanju več nego polovico svojega življenja. Naravno je, da najbližja okolica, v kateri se človek giblje, vpliva ne samo na telesni, nego tudi na duševni razvoj posameznika. Stanovanje, njegova ureditev in položaj vpliva v veliki meri na človeški značaj.

Prvi pogoj za dobro stanovanje je, da je zdravo. Stanovanje mora imeti dovolj zraka in svetlobe. V srednji Evropi se zahteva za prebivalca 4 m² stanovanjskega prostora pri višini nadstropja 2-50 do 3 m, torej 12 do 15 m² zraka. Glede na svetlobo se zahteva, da mora biti površina oziroma vsebina okna eno dvanaestinko do ene osminke tal.

Daljna zdravstvena zahteva je, da mora biti soba prezračljiva, da jo obsejajo solnčni žarki. Stanovanje mora imeti tudi od zunaj svež zrak; zato se ne sme tiščati hiša k hiši, oziroma preveč približati hiša do hiše; zahtevajo se prostorne ulice, velika dvorišča itd.

Kjer niso izpolnjeni vsi ti pogoji, tam je stanovanje kal ljudskih bolezni. V prvi vrsti pride v poštev jetika. Ta je najbolj razširjena tam, kjer so slaba in nezdrava stanovanja, lahko bi jo nazvali stanovanjsko bolezen.

Profesor Rauchberg je preračunal statistično število jetičnih na Dunaju; primerjal je dva okraja: prvega in desetega, prvi je sedež bogatih, druga pa delavskih slojev. Našel je, da stoji število bolezni v prvem okraju napram onemu v desetem okraju v razmerju 1:2 in umrljivost 1:4.

Na Angleškem so primerjali umrljivost v velikih mestih z umrljivostjo v takozvanih vrtnih mestih; pokazalo se je statistično, da znaša umrljivost pri odraslih na vsakih 1000 ljudi 15-9,

pri otrocih pa 14-5. V vrtnih mestih nasprotno temu pri odraslih 4-8, pri otrocih pa 4-8 ali 7-5 do 8-2. Gotovo pride tukaj v prvi vrsti v poštev ravno zdrava stanovanja, ki povzročajo toliko manjšo umrljivost pri odraslih, posebno pa pri otrocih.

Slabo stanovanje ima tudi v nrvnem oziru dalekosežne posledice za podednca in družino in družbo.

Tesnega, temnega in zaduhlega stanovanja nihče ne ljubi. Kdor je nanj navezan, se ga po možnosti ogiblje. Zato išče raje zabave in razvedrila v gostilni in drugod. S tem se razvija in pospešuje pijanstvo z vsemi žalostnimi posledicami.

Zalostnejša je še slika, če je navezana na tako stanovanje družina. Oče, mesto da bi v prostem času hitel med svojce, gre rajši v gostilno, kjer popiva svoj tedenski zaslužek, družina pa strada doma. Družinsko življenje je v takem slučaju uničeno za vedno. Zanimarja se vzgoja otrok, ki so večinoma prepuščeni sami sebi in svoji usodi in zaidejo v slabe družbe.

Statistično je tudi dokazano, da so taka tesna in mala delavska stanovanja najdražja. Takozvani Švabov zakon dokazuje, da odpade na najemnino tem višji davek, čim manjše je stanovanje. Mali delavec, ki stanuje v prav tesnih prostorih, plačuje svoje stanovanje najdražje. On plača dobro četrtino, včasih celo tretjino svojih dohodkov samo za stanovanje. Takozvani srednji stanovi pa plačujejo svoja stanovanja približno z eno šestino svojih dohodkov.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Gostinčar, drž. poslanec. — Tisk Katoliške tiskarne.

Ste že pokusili kavo s Franckovo perl-ržjo, znamka :Perlro:?

Ista ugaja tudi brez zrnate kave.

A. ŽIBERT, Ljubljana
Prešernova ulica
priporoča svojo
**veliko zalogo čevljev do-
mačega izdelka**

Tovarne za asbestskrilil „ZENIT“
družba z om. zav. Mor. Žumberk
dobavljajo najboljši in najcenejši
krovski materijal
Zastopnik: ZAJEC & HORN, Ljubljana, Dunajska cesta 73

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol Ljubljana
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezeln, čipk, rokavilo, nogavilo, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robocev, ovratnikov, zavratilo, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) Ljubljana
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva.

Solidno izdelane
dežnike in solnčnike
priporoča
po najnižjih cenah
L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.

KUC

Zdravilsko priporočeno **kritvoreče vino, daje moč in zdravje.**
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštne povzetju K 4-50.

Edina zaloga **BR. NOVAKOVIČ**
veletrgovina vina, vermuta, marsale, malage, konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

V slučaju, da z ozirom na neodložna dela, našeta v točkah 2 in 4 člena III., obrtnik ne more dati delavcu primerne časa, da bi šel k predpoldanski službi božji, mora mu vsaj naslednjo nedeljo dati priliko, da zadosti svojim verskim dolžnostim. Navadno se bode sporazumno med gospodarjem in delavcem v to odločil čas, ko je dotični delavec pri delu najmanj potreben. Seveda mora delavec res porabiti ta čas namenu primerno; kajti sicer bi zanemarjal svoje dolžnosti in gospodar bi ga smel, ako bi se to primerilo večkrat, odpustiti iz službe brez odpovedi (§ 82, črka f).

Kadar pomožni delavci ob nedeljah opravljajo taka dela, ki so našeta v točkah 1, 2 in 4, člena III., več kakor tri ure, dovoliti jim mora podjetnik primeren nadomestek. — Samo ob sebi umevno je, da se med nadomestni počitek za nedeljsko delo ne sme vračunati oni čas, ki je odločen za počitek med navadnim delom (§ 74 a).

Člen VI.

Trgovinski minister v porazumu z udeleženi ministroma je pooblaščen, ukazoma dovoljevati tudi ob nedeljah obrtno delo pri posameznih vrstah obrtov, pri katerih se po njih naravi ne da prekiniti obrat ali dotično delo odložiti, ali pri katerih je obrat ob nedeljah potreben z ozirom na vsakdanje ali ob nedeljah še posebe se javljajoče potrebščine prebivalcev ali javnega prometa.

Enako se more takim proizvodnim obrtom, kojih delanje je po naravi obrata omejeno na določeno dobo in pri katerih se ne dajo odložiti dotična dela, ker je nevarnost, da bi se izpridile sirovine (takozvani kampanjski obrati), za neko število v to dobo spadajočih nedelj dovoliti nedeljsko delo.

Pri neprenehoma obratovanih obrtih, glede katerih se nedeljsko delo dopušča, omejevati je to vselej na opravila, ki so s pravim neprenehanim obratom neposrednje v zvezi, pri ostalih pod izjemo tega člena idočih obrtih pa vselej na opravila, v ukazu izrečno dopuščena; nasproti pa morajo mirovati vsa druga dela, kakor so pripravljala ali drugačna postranska in pomožna dela.

Dela, ki so v teh obratih po gorenjih določilih tega člena dovoljena ob nedeljah, se uravnajo in pa pogoji, pa katerih so dovoljena, se ustanove za vse obrate iste vrste enakomerno in oziraje se na ukazila, podana v členu V. o nadomestnem dnevu počitka.

Dotična določila je vzprejeti v delovni red, oziroma nabiti jih je v delovnih prostorih na primernem mestu v jezikih, navadnih v dotični deželi.

Obrti, kateri se smejo vršiti tudi ob nedeljah, so imenoma navedeni v ministrski naredbi z dne 24. aprila 1895. (drž. zakonik

pisni o nedeljskem počitku za ona podjetja, katera pripadajo državi kot monopoli in regalije (trafike, prodajanje smodnika, brzojavni in poštni uradi itd.)

Prepoved, da se ob nedeljah in praznikih v občeh ne sme delati, zadeva vse obrtno delo. Zato ne velja ta prepoved samo za obrtne pomožne delavce (§ 73., črka a)—d), ampak tudi za uslužbenca, ki opravljajo dela boljše vrste (§ 73., zadnji odstavek). — Izvzeta so — poleg drugih, zakonito določenih slučajev — od te prepovedi osebna dela obrtnikova, katera sme sam brez pomožnih delavcev delati tudi ob nedeljah, ako se delo ne vrši javno (člen III., točka 5.). — Kolikor je pri trgovinskih obrtih prepovedano delati ob nedeljah, velja ta prepoved tudi za gospodarja (člen XI.). — Ako je pri proizvodnih (produktivnih) obrtih združeno z obratovanjem tudi prodajanje narejenih izdelkov, ne sme ob prepovedanem času teh izdelkov prodajati niti gospodar sam, dasi so mu druga osebna dela dovoljena (člen XII.).

Ker je nedeljski počitek zakonito zapovedan, zato se v delovno pogodbo ne sme sprejemati taka točka, ki bi temu nasprotovala, razen pri onih obrtih, v katerih se sme delo vršiti tudi ob nedeljah.

Prestopki tega zakona o nedeljskem počitku se kaznujejo po kazenskih določbah obrtnega reda (§ 133., črka a) in d).

Člen II.

Nedeljski pokoj se mora pričeti vsako nedeljo najkasneje ob 6. uri zjutraj, in sicer ob istem času za vse delavce vsakega obrata, ter mora trajati vsaj 24 ur.

Nedeljski počitek ima v občeh trajati 24 ur. Izjeme glej v sledečih členih.

Kedaj naj se ta počitek prične, to določiti je med zakonitimi mejami prepuščenemu svobodnemu dogovoru med obrtnikom in pomožnim delavcem. Ker se nedelja začne o polnoči med soboto in nedeljo, zato se nedeljski počitek ne more pričeti pred tem časom.

V vsakem posameznem obrtu je dati nedeljski počitek istočasno vsem delavcem. Zato ni dopustno, posamezne vrste delavcev istega obrta odpuščati po vrsti drugo za drugo. (Ukaz trg. min. dne 27. maja 1895, št. 29.014.)

Člen III.

Od določila člena I. in II. so izvzeta:

1. Dela snajenja in vzdrževanja, ki jih je opravljati v obratovanih in na delavniških pripravah, ker je od njih odvisno pravilno nadaljevanje lastnega ali pa kakega tujega obrata in ker jih ob delavcih ni moči opravljati brez bistvenega moteža v obratu ali brez

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priloga svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta šte. 24.

Priloga se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljeno in slast do
jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posiljalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti po-
tenju nog, škatlica 50 v.
Rižje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni koloidi, za odstranitev kurjih oces in trde
kože, steklenica 70 v.
„Sladina“ za otroke, škatlica 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljeno
sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, ste-
klenica 1 krono.
Železno vino, steklenica 2 kroni 00 v in 4 krono 80 v.

IVAN JAK IN SIN v Ljubljani,

Dunajska cesta 17

priloga svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in šivalnih strojev

= za rodbino in obrt. =

Sladni čaj-zajtrk!

Kri! 50% prihranka in okusen zajtrk, južina dose-
željoni, ki namesto kave, čaja, kakoa, sladne kave, pijejo
sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih nametio
moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za po-
lovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladin in
Moči je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 80 vin.
Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev
lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem
otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: le-
Zdravje! karne Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse šte. 109,
Josefsstädterstrasse šte. 25, Radetzkyplatz šte. 4.
V Gradcu: Sacistrasse šte. 4.
Priloga zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe.
Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih tvrdk
Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Zdravniško priporočeno zdravilno sredstvo:

BIOGLOBIN

Kri tvoreča pijača izvrstnega okusa.
Odlično krepljeno sredstvo za mlade in stare.
V steklenkah po K 3:50 in K 2:— v vsaki
lekarni. — Glavna zaloga za Kranjsko:

Mr. R. Sušnik

lekarna „Pri zlatem jelenu“
Ljubljana, Marijin trg.

Patnik! v Ameriko
Zlati letijo dobro, po ceni in
našljive potovalci naj se obrnejo
na **Simona Hmeteksa**
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 20,
Kombiarska Pijavica dajo se brezplačno.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni!

iz Havre v
New-York

francooska prek-
morska družba.

Veljavne vozne liste (Šifkarte) za francoosko linijo iz
Havre v New-York in listke za povratek iz Amerike
v staro domovino, po najnižji ceni

In brezplačno po-
jasnila daje samo **ED. ŠMARDA**
potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18
v hiši „Kmetске posojilnice“.

Največja in najstarejša tovarna lončenih peči in raznih lončenih izdelkov Avgust Drelse, Ljubljana

Mnogokrat odlikovana.

Priloga se slavnemu
občinstvu in prečastiti du-
hovščini v naročila na
**Štedilna ognjišča
in peči**

preproste in najfinejše, iz-
vršene v poljubnih moder-
nih barvah in vzorcih naj-
bolj strokovnjaški, solidno
in trpežno po najnižjih ce-
nah. Župniščem, samosta-
nom in šolam dovoljujem
znaten popust. Ilustrirani
ceniki so na razpolago.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana

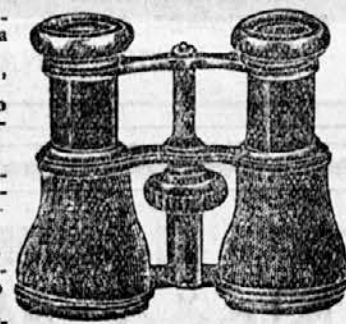
Stari trg št. 9.

Izprašani optik.

Zalagatelj c. in kr. armade, c. in kr. vojne
mornarice, c. kr. domobrancev itd.

Največji optični zavod.

Prvi spe-
cialist za
očala in
šćipalnice,
narejene
strogo
natan-
čno po
naročilu
in zdravni-
ških pred-
pisih. —
Nadalje
priporo-
čam svo-
jo veliko
izbiro
strokov-
njaško pravilno izdelanih toplomerov, zrako-
merov, daljnogledov vseh vrst, kakor Zeiss, Busch,
Goerz itd. Vsa popravila izvršujem v svoji lastni
po največjem sistemu z električnim obratom urejeni delav-
nici in je ogled iste mojim cenj. odjemalcem vsak čas dovoljen.
Bogata zaloga najboljih zr, zlatenih in srebrninih. Zahtevajte cenik.

nevarnosti za življenje in zdravje delavcev;

2. potrebno čuvanje obratnih naprav;
3. dela za napravo inventure, in sicer enkrat v letu;
4. neodložna dela začasnega svojstva, katera je treba izvršiti ali iz javnih ozirov, zlasti iz ozirov varnostne policije, ali pa v primerih sile;
5. osebna dela imetnika obrta, kolikor se opravljajo brez uporabe pomožnega delavca in ne javno.

Za opravila, ki so tukaj naštetá, ne velja torej prepoved nedelj-
skega dela.

V točki 1. gorenjega člena navedena dela izvrševati ob nedeljah
je dovoljeno samo pod pogoji, ki so tukaj omenjeni. Zato je dovo-
ljeno, da n. pr. tovarne za stroje, kovači, ključavničarji, mizarji
i. dr., ob nedeljah izvrše potrebne poprave (n. pr. na parnih kotlih,
motorjih, strojih itd.) tudi v tujih obratih, ako bi se brez teh poprav
dotični obrt ne mogel pravilno nadaljevati.

Dalje se smejo ob nedeljah opravljati taka neodložljiva dela,
ki se morajo izvršiti iz javnih ozirov ali v slučaju sile (točka 4). —
Pod javnimi oziri ni razumeti samo koristi države, občin i. dr.,
ampak tudi koristi občinstva. — Kot dela, ki se morajo opraviti v
sili, se smatrajo ona, katere se morajo takoj izvršiti v odstranitev te
sile ali v odvrnitev preteče nevarnosti. Istotako spadajo sem nujna
opravila, ki so potrebna vsled kakega posebnega slučaja (smrti,
bolezni i. dr.) in se ne morejo odložiti na naslednji dan. (Ukaz trg.
mijn. 27. maja 1895, št. 29.014.) — Taka dela so n. pr. neodložne po-
prave ključev in ključavnic, neodložne poprave prevoznih sredstev,
poprave brzojavov, telefonov ali električnih žic, neodložljiva dela pri
vodnih, cestnih, mostnih ali železniških stavbah, naprava dekoracij
ob posebnih slovesnostih itd.

K zakonitim fizjemam spada dalje čuvanje obratnih naprav
točka 2, člena III.) in naprava inventarja enkrat v letu (točka 4),
ker se inventar med obrtno vršbo ne more npravititi.

Za izvrševanje teh del ob nedeljah ni treba posebnega dovo-
ljenja od obrtnega oblastva. Pač pa mora obrtnik, ako se opravljajo
ob nedeljah v njegovem obrtu v točkah 3. in 4. gorenjega člena ime-
novana dela, to naznaniti obrtnemu oblastvu, in sicer še predno se je
delo pričelo; le v slučaju sile sme to javiti tudi po dokončanem opravi-
vilu (člen IV, odst. 2).

Delavcem, ki imajo opraviti ob nedeljah z deli, naštetimi v
členu III, točkah 1, 2 in 4, več kakor tri ure, je dati primernege po-
čitka, kakor odreja člen V., odst. 2.

Člen IV.

Obrtniki, kateri ob nedeljah uporabljajo delavce za dela v členu
III, 1., 2., 3. in 4. omenjene vrste, imajo dolžnost napraviti seznamek,
v katerega je za vsako posamezno nedeljo vpisati imena delajočih
delavcev, kraj in trajno dobo njih dela, in pa kako delo opravljajo.
Ta seznamek je pokazati obrtnemu oblastvu in pa obrtnemu nad-
zorniku, kadar bi ga zahtevala.

Glede na dela, omenjena v členu III., točka 3. in 4., ima imetnik
obrtá vrhutega dolžnost, opravilo teh del, še preden se prične, na-
znanjati obrtnemu oblastvu. Ako nastane potreba, tako delo pričeti
ali nadaljevati, šele v nedeljo, treba je naznanilo obrtnemu oblastvu
podati precej potem, ko se to delo dokonča.

Ta naznanila so kolka prosta.

Ako se naznanilo odda na c. kr. pošto, šteje se to, kakor da se
je naznanilo podalo obrtnemu oblastvu.

V obeh primerih mora obrtno oblastvo preskusiti, je-li res kaj
zakonitih pogojev za to, da se ta dela opravljajo.

Kadar se izvršujejo dela, ki so naštetá v členu III, točkah 1—4,
mora obrtnik o tem napraviti zapisnik, ki naj obsega podatke, ka-
kršne zahteva člen IV., prvi odstavek. Tak zapisnik se zahteva zato,
da morejo oblastva nadzorovati taka dela in presojeti, ali se je do-
tično delo ob nedeljah vršilo iz opravičenih vzrokov ali ne.

V slučaju, da se izvršujejo ob nedeljah opravila, ki so navedena
v točkah 3 in 4, člena III., treba je vsakokrat posebej to opravilo na-
znaniti obrtnemu oblastvu pred pričetkom dela, le v sili tudi po
dovršenem delu. Opravljanja onih del, ki so omenjena v točkah 1 in
2, člena III., ni treba naznanjati obrtnemu oblastvu; za nje se za-
hteva samo že poprej omenjeni zapisnik.

Člen V.

Ako v členu III. pod št. 1., 2. in 4. omenjena dela branijo delav-
cem iti k predpoldanski službi božji, dolžni so imetniki obrta vsa-
kemu delavcu, ki ima pri teh delih opraviti, prvo nedeljo potem dati
prostega časa toliko, da mu bo mogoče iti k predpoldanski službi
božji.

Ako v členu III. pod št. 1., 2. in 4. oznamljena dela trajajo več
časa kakor tri ure, dodeljevati je tem delavcem vsaj 24 ur počitka
prvo nedeljo potem ali pa, ako bi to z ozirom na obrat ne bilo mo-
goče, v kak delavnik, ali pa po šest ur počitka ob dveh dnevih v
tednu.